

ביאורים לפרקי אבות

המשנה עם פירוש רש"י

פרק ששי

א שְׁנו חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה, בְּרוּךְ שֶׁבָּחַר בָּהֶם וּבְמִשְׁנָתָם. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה זֹכֶה לְדִבְרֵים הַרְבֵּה, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁכָל הָעוֹלָם כָּלוּ, כְּדָאִי הוּא לֹא. נִקְרָא רַע, אֲהוּב, אֲהֵב אֶת הַמָּקוֹם, אֲהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת, מְשַׁמֵּחַ אֶת הַמָּקוֹם, מְשַׁמֵּחַ אֶת הַבְּרִיּוֹת, וּמְלַבֵּשְׁתוֹ עֲנוּה וִירָאָה. וּמְכַשְׂרֵתוֹ לִהְיוֹת צַדִּיק, חָסִיד, יָשָׁר, וְנֶאֱמָן, וּמְרַחֲקֵתוֹ מִן הַחֲטָא, וּמְקַרְבֵּתוֹ לִידֵי זְכוּת, וְנִהְיִין מִמֶּנּוּ עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה, בִּינָה וְגִבּוֹרָה, שְׁנֵאמַר: לִי עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה, אֲנִי בִּינָה, לִי גִבּוֹרָה, וְנוֹתֵנָת לֹא מַלְכוּת וּמַמְשָׁלָה, וְחֻקּוֹר דִּין, וּמַגְלִין לֹא רְזִי תוֹרָה, וְנִעֲשֶׂה כְּמַעֲזֵן הַמִּתְגַּבֵּר וּכְנֶהֱרָ שְׂאִינוֹ פּוֹסֵק, וְהוּא צָנוּעַ, וְאָרֶךְ רוּחַ, וּמוֹחֵל עַל עֵלְבוֹנוֹ, וּמַגְדִּילָתוֹ וּמְרוֹמְמָתוֹ עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים.

פירוש רש"י

(א) שְׁנו חֲכָמִים. בלשון המשנה כלומר ברייתא היא ובלשון המשנה היא שנויה אבל אינה משנה ומה שנו ר"מ אומר וכו' ולפי שעד עכשיו כל הפרקים משנה לפיכך הוצרך להודיע שמכאן ואילך ברייתא היא ומתוך שהללו דברי הגדה הן ומספרות בעסק ת"ת נהגו לאומרן בבית הכנסת עם שאר פרקים הללו של מס' אבות: זוכה לדברים הרבה. להיות צדיק וחסיד כדלקמן: כדאי הוא לו. כלומר שנברא בשבילו, וכן הוא אומר (קהלת י"ב) כי זה כל האדם: נקרא רע. (תהלים קל"ט) ולי מה יקרו רעך א-ל: אהוב. (שם קכ"ב) ישליו אוהבך, ואומר (שם קי"ט) שלום רב לאוהבי תורתך: אוהב את המקום. שעושה מאהבה: אוהב את הבריות. שמקרבן ומלמדן וגומלן טוב: ומלבשתו. התורה: ומכשרתו להיות צדיק.

הולך בתומו ואינו עושה עולה, אלא מצדיק דרכיו בקו ובהכרעת משפט: חסיד. עושה לפניו משורת הדין: ישר. עושה יושר, ועדיף מצדיק: ונהנין ממנו עצה ותושיה שנאמר לי עצה ותושיה. דלעיל מהאי קרא כתיב, ה' קנני ראשית דרכו, וסמך ליה, לי עצה ותושיה, כלומר עצה וגבורה ובינה אני ללומדי, להיות לבני אדם לעזר. תושיה, לוטי"ר בלע"ז, ענין גאווה וגדולה: ונותנין לו (מלכות וממשלה) וחקור דין. שעומק הדין פתוח לפניו: ומגלין לו רזי תורה. מן השמים, הכי גרסינן: והוי צנוע וארך רוח. הוי צנוע וארך אפים, מתוך עסק התורה יהא קשה לכעוס, דכל הכועס אפילו תורתו כמשה רבינו עליו השלום משתכחת הימנו: מוחל על עלבונו. מעביר על מדותיו מרוב ענוה:

ביאורים לפרקי אבות

מתורת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

להמשיך "לשון המשנה" (גילוי אלקות) ב"ברייטא" (חלקו בעולם)

ע"פ מנהג ישראל אומרים פרקי אבות בכל שבתות הקיץ [ובודאי יקיימו זאת גם לאחר ביאת משיח צדקנו, וכידוע שמנהג ישראל מקבל את התוקף של מצות עשה ומצות לא תעשה, סור מרע ועשה טוב, וזה מביא ל"בקש שלום ורדפהו", עם כל המעלות בשלום, ששלימות ענין השלום יהי' לע"ל],

והביאור בזה – שבזה מודגש שצריך להמשיך "לשון המשנה" גם ב"ברייטא", מלשון חוץ, החל מ"חוץ" בתורה, ועד ל"חוץ" כפשוטו, והיינו דע"ז שבנפש היהודי ישנה העבודה ד"ראה אנכי נותן לפניכם היום", הרי זה נותן לו כח שיוכל לפעול את העבודה

דגילוי אלקות גם בחלקו בעולם, עד – לגלות את האמת דאלקות בכל העולם כולו, ש"אין עוד מלבדו", ו"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו", "ה' ימלוך לעולם ועד" (כסיום וחותרם הפרק), שבכל העולם כולו, ובכל השבעים אומות יראו בגלוי אחדותו ית', הו' אחד ושמו אחד.

(משיחות ש"פ ראה, מבה"ח אלול ה'תש"ן – בלתי מוגה)

ובשבת זה – אומרים פרק ששי. בפרק זה רואים דבר פלא: התחלת הפרק היא "שנו חכמים בלשון המשנה", ז.א. שאע"פ שהפרק כולל ברייתות (ולא משניות), הרי "שנו חכמים בלשון המשנה". וצריך להבין מדוע החכמים שינו בלשונם ואמרו ולמדו את הבריייתות – לא בלשון ברייתא, אלא "בלשון המשנה", שעל

ובשבת זה – אומרים פרק ששי. בפרק זה רואים דבר פלא: התחלת הפרק היא "שנו חכמים בלשון המשנה", ז.א. שאע"פ שהפרק כולל ברייתות (ולא משניות), הרי "שנו חכמים בלשון המשנה". וצריך להבין מדוע החכמים שינו בלשונם ואמרו ולמדו את הבריייתות – לא בלשון ברייתא, אלא "בלשון המשנה", שעל

"פרקי אבות הם חלק מתושבע"פ שלימודה צריך להיות בהבנה והשגה דוקא, ולכן אין להסתפק באמירת פרקי אבות, אלא צריכים ללמוד בעיון, כראוי בתושבע"פ.

אלא שמכיון ש"איני מבקש . . אלא לפי כחן", לא תובעים מכא"א שילמד בעיון את כל המשניות דכל פרק בכל שבת ושבת, מכיון שמסתמא ענין זה יקשה להביאו לידי פועל; אבל עכ"פ משנה אחת בכל פרק, יש ללמוד בעיון כדבעי בתושבע"פ, והיינו שנוסף לאמירת המשניות בנוסח דאדמו"ר הוקן המודפס בסידור (ששם לא נדפסו המפרשים), יחזיק לידו ג"כ ספר משניות עם מפרשי המשנה, עכ"פ ספרי המשניות עם עיקר תוספות יו"ט ופירוש רבי עובדי' מברטנורא (המפרשים היסודיים), וילמד מתוכם עכ"פ משנה אחת כאמור עם המפרשים (שהם התושבע"פ בתושבע"פ גופא).

והאמור שייך במיוחד לתלמידי התמימים, שזהו עיקר ענינם – לימוד התורה בפירושי', בהבנה והשגה, ואדרבה: הסדר אצלם הוא הפוך – בתחילה לימוד לעיונא, ואח"כ אמירה סתם".

(משיחות ש"פ נשא, י"ב סיון ה'תנשא – התוועדות א' – בלתי מוגה)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!